

Ambulantní péče, definice, základní pojmy

Jaro 2024

Ústav zdravotnických věd
MZKAP0211s Řízení ambulantní péče - seminář

Zdravotnický systém – opakování

- **Zdravotnický systém** neboli **zdravotnictví** je vzájemná součinnost lidí, institucí a zdrojů (personálních i materiálních), které konkrétní země uplatňuje k zajišťování zdravotní prevence, ochrany a obnovy zdraví a k minimalizaci utrpení, které je způsobováno nemocemi a zraněními; za tímto účelem jsou přijímána konkrétní administrativní a organizační opatření.

System zdravotní péče v ČR – opakování

Úroveň zdravotnictví patří mezi hlavní ukazatele vyspělosti země.

V České republice je základní zdravotní péče poskytována všem občanům na základě zdravotního pojištění.

Dostupnost zdravotní péče je nezbytným předpokladem realizace práva na ochranu zdraví - dostupnost a zpřístupnění základní zdravotní péče pro všechno obyvatelstvo.

Státní správu v ochraně veřejného zdraví vykonávají:

- Ministerstvo zdravotnictví ČR
- Krajské hygienické stanice
- Ministerstvo obrany ČR
- Ministerstvo vnitra ČR

Legislativa – opakování

- Listina základních práv a svobod – součást ústavního pořádku ČR, formulována lidská práva – **právo na ochranu zdraví a zdravotní péči**
- Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování upravuje obecné podmínky poskytování zdravotní péče na území České republiky
- Vyhláška č. 92/2012 Sb. *Vyhláška o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče*

Zdravotní péče

- **Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)**
 - Soubor činností a opatření prováděných u fyzických osob za účelem:
 1. předcházení, odhalení a odstranění nemoci, vady nebo zdravotního stavu
 2. udržení, obnovení nebo zlepšení zdravotního a funkčního stavu,
 3. udržení a prodloužení života a zmírnění utrpení,
 4. pomoci při reprodukci a porodu,
 5. posuzování zdravotního stavu,
 - Preventivní, diagnostické, léčebné, léčebně rehabilitační, ošetrovatelské nebo jiné zdravotní výkony prováděné zdravotnickými pracovníky.

Zdravotní péče z hlediska časové naléhavosti

Z hlediska **časové naléhavosti** se dělí na neodkladnou, akutní a plánovanou.

➤ Neodkladná péče:

- zamezuje/omezuje vznik náhlých stavů, které ohrožují život nebo by mohly vést k náhlé smrti nebo vážnému ohrožení zdraví, nebo způsobují náhlou nebo intenzivní bolest nebo náhlé změny chování pacienta, který ohrožuje sebe nebo své okolí;
- pokud by neodkladná péče nebyla pacientovi poskytnuta, hrozila by mu smrt nebo nezvratné poškození organismu;
- neodkladnou péči zajišťuje např. zdravotnická záchranná služba, na urgentních příjmech lůžkových zdravotnických zařízení, v centrech traumatologické péče, anesteziologicko-resuscitačních odděleních, jednotkách intenzivní péče.

Zdravotní péče z hlediska časové naléhavosti

➤ Akutní péče:

- odvrácení vážného zhoršení zdravotního stavu nebo snížení rizika vážného zhoršení zdravotního stavu tak, aby byly včas zjištěny skutečnosti nutné pro stanovení nebo změnu individuálního léčebného postupu nebo aby se pacient nedostal do stavu, ve kterém by ohrozil sebe nebo své okolí;
- pacientům, kteří jsou v důsledku náhle vzniklých vážných zdravotních obtíží vystaveni riziku selhání nebo ohrožení základních životních funkcí (ztráta vědomí, zástava dechu a ♥ činnosti), např. infarkt myokardu, cévní mozková příhoda, prudké zhoršení chronického onemocnění;
- akutní péči v různých oborech zajišťují lůžkoví poskytovatelé zdravotních služeb - nemocnice na akutních odděleních a v centrech vysoce specializované péče

Zdravotní péče z hlediska časové naléhavosti

➤ Nezbytná péče

- u pacienta, který je zahraničním pojištěncem; v případě zahraničních pojištěnců z členského státu EU, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederace musí být zdravotní péče poskytnuta v takovém rozsahu, aby zahraniční pojištěnec nemusel vycestovat do země pojištění dříve, než původně zamýšlel;

➤ Plánovaná péče

- jedná se např. o zdravotní výkony (operační zákroky, ošetření, vyšetření), jejichž termín si pacient dohodne s ošetřujícím lékařem nebo prostřednictvím objednávkového systému příslušného zdravotnického zařízení - péče elektivní (odložitelná). Její odložení však nesmí být pacientovi na závažnou újmu, což musí posoudit jeho ošetřující lékař.

Druhy zdravotní péče podle účelu poskytnutí

Podle účelu poskytnutí se rozlišují:

- **preventivní péče** - vyhledávání faktorů, které jsou v souvislosti se vznikem nemoci
- **diagnostická péče** - zjišťování zdravotního stavu, informací nutných ke zjištění nemoci, jejího stavu a závažnosti, dalších informací potřebných ke stanovení diagnózy, individuálního léčebného postupu a informací o účinku léčby
- **dispenzární péče** - aktivní a dlouhodobé sledování zdravotního stavu pacienta ohroženého nebo trpícího nemocí nebo zhoršením zdravotního stavu,
- **léčebná péče** - příznivé ovlivnění zdravotního stavu - vyléčení nebo zmírnění důsledků nemoci a zabránění vzniku invalidity nebo nesoběstačnosti nebo zmírnění jejich rozsahu

Druhy zdravotní péče podle účelu poskytnutí

- **posudková péče** - požadavky stanovené pro výkon určitého povolání,
- **léčebně rehabilitační péče** - obnovení tělesných, kognitivních, smyslových a psychických funkcí pacienta, v případě, že jsou při jejím poskytování využívány přírodní léčivé zdroje nebo klimatické podmínky příznivé k léčení jde o lázeňskou léčebně rehabilitační péči.
- **ošetřovatelská péče** - udržení, podpora a navrácení zdraví a uspokojování biologických, psychických a sociálních potřeb změněných nebo vzniklých v souvislosti s poruchou zdravotního stavu nebo v souvislosti s těhotenstvím a porodem, rozvoj, zachování nebo navrácení soběstačnosti; péče o nevléčitelně nemocné, zajištění klidného umírání.
- **paliativní péče** - mírnění utrpení a zachování kvality života pacienta s nevléčitelnou nemocí
- **lékárenská péče a klinicko-farmaceutická péče** - příprava, úprava, uchovávání, výdej léčiv

Poskytování léčivých přípravků a zdravotnických prostředků

- V ČR existuje rozsáhlá síť zařízení lékárenské péče (lékáren), které zajišťují distribuci léků, léčivých přípravků a zdravotnických prostředků, a to jak na základě lékařského předpisu, tak i bez něj, tj. ve volném prodeji.
- Platnost lékařského předpisu:
 - 1 den následující po dni jeho vystavení pro recept z pohotovostní služby,
 - 5 dnů pro recept na antibiotika a antimikrobiální chemoterapeutika,
 - 14 dnů pro ostatní recepty, neurčí-li předepisující lékař jinak.

Formy zdravotní péče

Formami zdravotní péče jsou:

1. Ambulantní péče
2. Jednodenní péče
3. Lůžková péče
4. Zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta.

1. Ambulantní péče

- zdravotní péče, při níž se nevyžaduje hospitalizace pacienta nebo přijetí pacienta na lůžko do zdravotnického zařízení poskytovatele jednodenní péče, je poskytována lékaři primární péče nebo odbornými specialisty.
- pacient se obrací nejprve na lékaře primární péče, tj. praktické lékaře pro dospělé, praktické lékaře pro děti a dorost, zubní lékaře a gynekology, u kterého se musí zaregistrovat.
- a) **primární ambulantní péče**: za účelem poskytování preventivní, diagnostické, léčebné a posudkové péče a konzultací, dále koordinace a návaznost poskytovaných zdravotních služeb jinými poskytovateli - registrující praktický lékař, zubní lékař, gynekolog
- b) **specializovaná ambulantní péče**: poskytovaná v rámci jednotlivých oborů zdravotní péče,
- c) **stacionární péče**: za účelem poskytování zdravotní péče pacientům, jejichž zdravotní stav vyžaduje opakované denní poskytování ambulantní péče.

2. Jednodenní péče

- je zdravotní péčí, při jejímž poskytnutí se vyžaduje pobyt pacienta na lůžku po dobu kratší než 24 hodin, a to s ohledem na charakter a délku poskytovaných zdravotních výkonů.
- Při poskytování jednodenní péče musí být zajištěna nepřetržitá dostupnost akutní lůžkové péče intenzivní.

3. Lůžková péče

- Pokud to vyžaduje charakter onemocnění, doporučí lékař primární péče nebo ambulantní specialista pacientovi léčbu v zařízení poskytovatele lůžkové péče nebo mu přijetí sám dohodne.
- Zákon o zdravotních službách definuje lůžkovou péči jako zdravotní péči, kterou nelze poskytnout ambulantně a pro její poskytnutí je nezbytná hospitalizace pacienta.
- Lůžková péče musí být poskytována v rámci nepřetržitého provozu.
- Ve zdravotnických zařízeních je poskytována lůžková péče akutní standardní, akutní intenzivní, následná a dlouhodobá

4. Zdravotně sociální péče

- **Zdravotní péče** probíhá ve zdravotnických zařízeních jako jsou ordinace, ambulance, nemocnice, lékárny, případně doma u pacienta. Dále i v pobytových zařízeních typu domovů seniorů, ústavů sociální péče, hospiců či azylových domech - zdravotní služby, musí být poskytovány vždy prostřednictvím odborně způsobilých zdravotnických pracovníků.
- **Pečovatelské služby**, tedy pomoc s úkony sebeobsluhy jako např. pomoc s hygienickou péčí, nákupy, úklidem, doprovodem k lékaři, lze čerpat i doma - **zdravotně sociální péče**, kde úroveň jednotlivých komponent kolísá podle potřeb pacienta, resp. klienta.
- Zdravotní služby jsou v gesci MZ, sociální péče spadá pod resort práce a sociálních věcí. Základní rozdíl je v jejich financování. Zdravotní služby hradí (s výjimkou nehrazených služeb) zdravotní pojišťovny. Naproti tomu sociální služby si většinou klient platí sám, některé jsou i bezplatné. Na úhradu těchto služeb může čerpat klient od státu příspěvek na péči.

Poskytovatelé zdravotní péče dle zřizovatele

Poskytovatel musí splňovat podmínky dle zákona č. 372/2011 Sb. O zdravotních službách

Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb <https://nrpzs.uzis.cz/>

Státní zdravotnická zařízení

– Zřizovatel Ministerstvo zdravotnictví

- příspěvkové organizace, zčásti jsou financovány ze státního rozpočtu, z části úhrady za poskytnutou péči (od pojišťoven) - fakultní nemocnice

Nestátní zdravotnická zařízení

– Kraj a obce

- příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti - nemocnice, léčebná centra, stacionáře

– Soukromá zdravotnická zařízení

- ve vlastnictví fyzických nebo právnických osob
- ambulance, léčebná nebo ozdravná centra, nemocnice, stacionáře, dopravní služba

Zdravotní péče I

a) Primární zdravotní péče

- **Primární péče** – základní zdravotnické služby poskytované na ambulantní úrovni praktickými lékaři (pro dospělé, praktický lékař pro děti a dorost) nebo specialisty (stomatolog, gynekolog). Zahrnuje výchovu ke zdraví, prevenci, diagnostiku, léčbu, rehabilitaci
- **Sebepéče občanů** – zdravotní aktivity neprofesionálů – péče dobrovolníků, svépomocných skupin (sdružení občanů s určitým zdravotním postižením), dobrovolné organizace (Český červený kříž)
- **Domácí péče (home care)** – odborná zdravotní péče o pacienty v domácím prostředí. Je poskytována převážně nelékařskými zdravotnickými pracovníky, kteří jsou organizováni v tzv. agenturách domácí péče. Jedná se o péči indikovanou lékařem

Zdravotní péče II

b) Sekundární zdravotní péče

- specializovanější ambulantní nebo nemocniční pracoviště
- poskytuje ji lékař, který přebírá pacienta do péče nebo poskytuje konziliární (poradní) péči na základě vyžádání ošetřujícího lékaře
- možnost navštívení i bez doporučení lékaře primární péče
- ambulantní specialisté – kardiolog, endokrinolog, revmatolog, dermatolog
- evidence pacientů, dispenzarizace (preventivní vyhledávání pacientů), pravidelné kontroly
- doporučuje ústavní léčbu

c) Terciální zdravotní péče

- poskytována na vysoce specializovaných pracovištích s vysoce specializovanými odborníky
 - kardiologická centra, transplantační centra, hemodialýza, neurochirurgická pracoviště

Primární péče

- koordinovaná komplexní zdravotní péče, poskytovaná zejména zdravotnickými pracovníky na úrovni prvního kontaktu občana se zdravotním systémem i na základě dlouhodobě kontinuálního přístupu k jednotlivci, je souborem činností souvisejících s podporou zdraví, prevencí, vyšetřováním, léčením, rehabilitací a ošetřováním, tyto činnosti jsou poskytovány co nejbližší sociálnímu prostředí pacienta a respektují jeho bio-psycho-sociální potřeby.

Primární péče zahrnuje praktické lékaře pro dospělé, praktické lékaře pro děti a dorost, praktické zubní lékaře, praktické lékaře gynekology a agentury domácí péče.

Praktický lékař pro dospělé (PLD)

- je lékař primární péče vzdělaný v oboru všeobecného praktického lékařství, který se specializuje na poskytování léčebně preventivní péče dospělým, tzn. osobám od dovršeného 18. roku věku.
- Pro přechod od praktického lékaře pro děti a dorost k praktickému lékaři pro dospělé není striktně stanovena věková hranice, většinou však k přeregistraci dochází ve věku kolem 18 let.

Praktický lékař pro dospělé (PLD)

- Praktický lékař má specifické kompetence, které zahrnují zejména: vedení prvního kontaktu s pacientem, klinické rozhodování o diagnostickém a léčebném postupu, zprostředkování specializované péče, ochrana pacienta před zbytečným vyšetřováním a léčením a koordinace péče o chronické pacienty. Pacienta vnímá komplexně; jeho přístup zahrnuje biologické, psychologické, sociální i spirituální aspekty a v komunikaci je zaměřený na pacienta.
- Postavení a role praktického lékaře v systému péče o zdraví se v Evropě různí. V některých zemích (např. Velká Británie, Irsko, Holandsko, Skandinávie) je lékařem rodinným a jeho péče zahrnuje nad rámec kompetencí našeho VPL/PLD péči o dětskou populaci, ambulantní gynekologii a poskytování antikoncepce.

Praktický lékař pro děti a dorost (PLDD)

- je lékař primární péče vzdělaný v oboru všeobecného praktického lékařství, který se specializuje na poskytování léčebně preventivní péče dětem a dorostencům.
- Děti registruje od narození do maximálně 19. roku věku. Po narození sleduje vývoj dítěte při pravidelných preventivních prohlídkách, provádí očkování, poskytuje poradenství rodičům, diagnostikuje a léčí akutní onemocnění a pravidelně sleduje děti trpící závažnými chorobami.
- Zajišťuje podle potřeby specializovanou péči. Spolupracuje se sociálními službami ve své komunitě.

Praktický zubní lékař (PZL)

- je lékař primární péče vzdělaný v oboru zubního lékařství, který podle svého zaměření provádí nejširší spektrum výkonů zahrnující léčebně preventivní péči: pravidelné prohlídky chrupu, odstranění zubního kamene, zhotovení výplní (plomb) z klasických i moderních materiálů, akutní ošetření bolestivých stavů apod.
- v některých zdrojích je nazýván „registrující“ PZL

Praktický lékař gynekolog

- je lékař primární péče vzdělaný v oboru gynekologie a porodnictví, který podle svého zaměření provádí nejširší spektrum výkonů zahrnující léčebně preventivní péči: gynekologické preventivní prohlídky, očkování žen a dívek proti rizikovým HPV virům, ambulantní diagnostiku i léčbu gynekologických onemocnění, péči o těhotné apod.
- v některých zdrojích je nazýván „registrující“ lékař gynekolog

Domácí péče

- je zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Vlastním sociálním prostředím pacienta se rozumí domácí prostředí pacienta nebo prostředí nahrazující domácí prostředí pacienta (například zařízení sociálních služeb).
- Domácí péčí je ošetrovatelská péče, léčebně rehabilitační péče nebo paliativní péče. Ve vlastním sociálním prostředí pacienta je dále poskytována návštěvní služba, ve vlastním sociálním prostředí pacienta lze také poskytovat umělou plicní ventilaci a dialýzu.

Sekundární péče

- poskytování specializované zdravotní péče
 - **ambulantní specialisté** - jsou lékaři, kteří se na rozdíl od praktického lékaře specializují na konkrétní lékařský obor a zároveň poskytují ambulantní péči.
 - diabetologická ambulance
 - neurologická ambulance
 - **specializované ambulance v nemocnicích** – kardiologická, ortopedická
 - **nemocnice**

Odmítnutí přijetí pacienta do péče

Lékař může odmítnout přijetí pacienta do péče:

- jestliže by jeho přijetí znamenalo pro lékaře takové pracovní zatížení, jež by mu znemožnilo kvalitní péči o tohoto pacienta či o jiné pacienty, které již ve své péči má,
- pokud by vzdálenost místa pobytu pacienta neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb výkon návštěvní služby,
- pokud pacient není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenou smlouvu; to se však nevztahuje na pojištěnce z jiných států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru, švýcarské konfederace či ze států, se kterými má česká republika uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení, zahrnující ve věcném rozsahu nároky na zdravotní péči.

Požadavky na vybavení zdravotnických zařízení ambulantní péče

Vyhláška č. 92/2012 Sb. O požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, novela 339/2022 Sb. od 1. 1.

2023

Základní provozní prostory

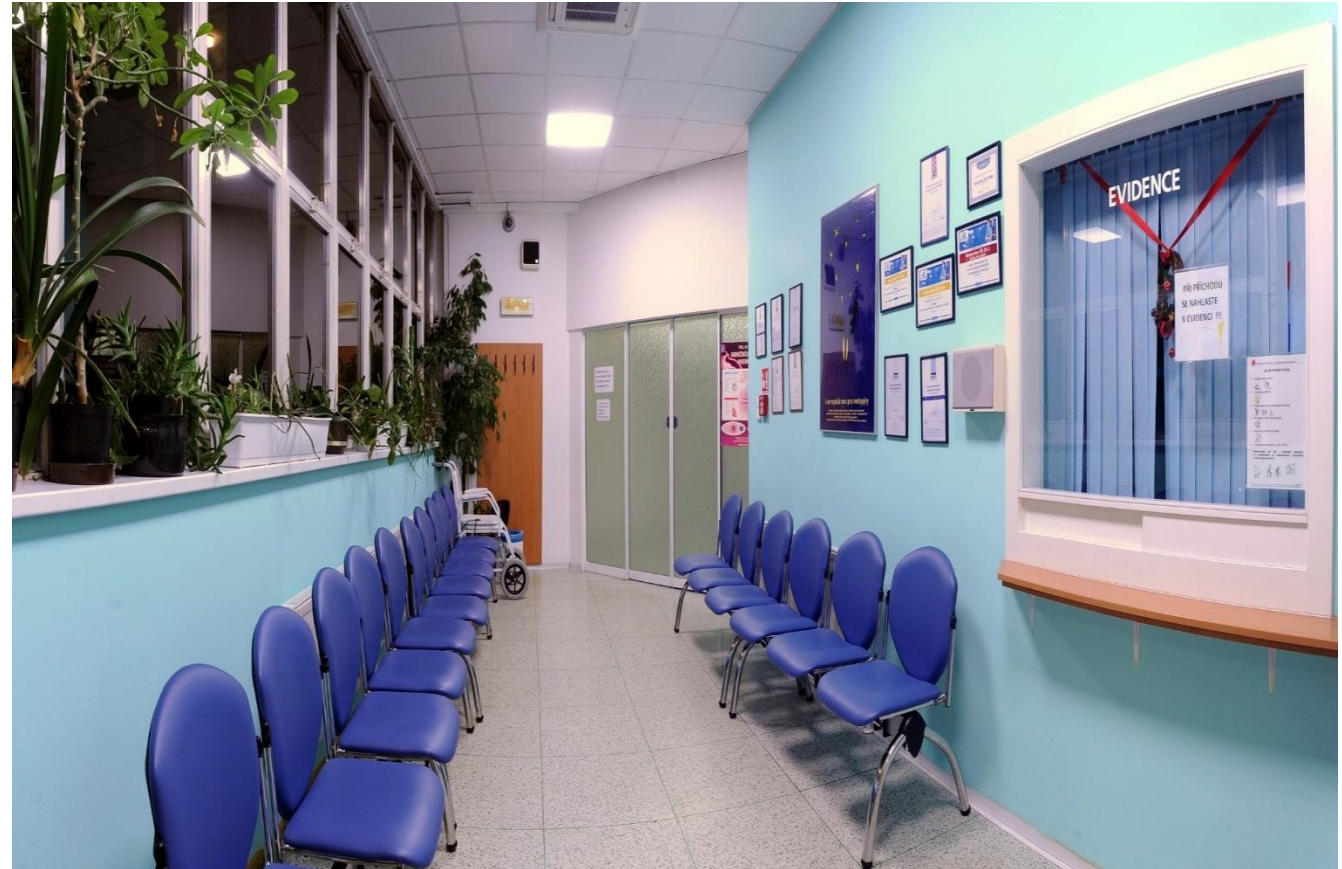
zdravotnických zařízení ambulantní péče jsou:

- ordinace lékařů, pracoviště dalších zdravotnických/jiných pracovníků, ve kterých jsou prováděny zdravotní výkony

Požadavky na vybavení zdravotnických zařízení ambulantní péče

- čekárna
- WC pro pacienty,
- zákrokový sál, pokud jsou prováděny operační výkony, nebo endoskopické výkony s porušením integrity tělesného povrchu nebo se zvýšeným rizikem infekce,
- přípravná pro výkony, pokud je zřízena.

Požadavky na vybavení zdravotnických zařízení ambulantní péče

– Vedlejší provozní prostory zdravotnických zařízení ambulantní péče jsou:

- sanitární zařízení pro zaměstnance,
- skladovací prostory,
- místnost pro odpočinek zaměstnanců, pokud je zřízena.

Vedlejší provozní prostory mohou být společné pro více ordinací lékařů a pracovišť dalších zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

Vybavení ordinace

- vyšetřovací lehátko,
- umyvadlo,
- dřez na mytí pomůcek, pokud je prováděno mytí a čištění pomůcek použitých k manipulaci s biologickým materiálem,
- nábytek pro práci zdravotnických pracovníků
- židle nebo křeslo pro pacienta,
- skříň na léčivé přípravky,
- stolky na přístroje a nástroje,
- nepřenositelná uzamykatelná schránka z kovu, pokud se skladují omamné nebo psychotropní látky

Vybavení ordinace

- skříň na nástroje a pomůcky,
- kartotéční skříň/centrální kartotéka, pokud není zdravotnická dokumentace vedena v elektronické podobě
- chladnička na léčivé přípravky vybavená teploměrem, pokud se uchovávají léčivé přípravky, které vyžadují nižší teplotu než pokojovou, a chladnička na biologický materiál vybavená teploměrem,
- tonometr, fonendoskop, teploměr lékařský, osobní váha, výškoměr,
- přebalovací stůl, pokud je poskytována péče novorozencům a kojencům,

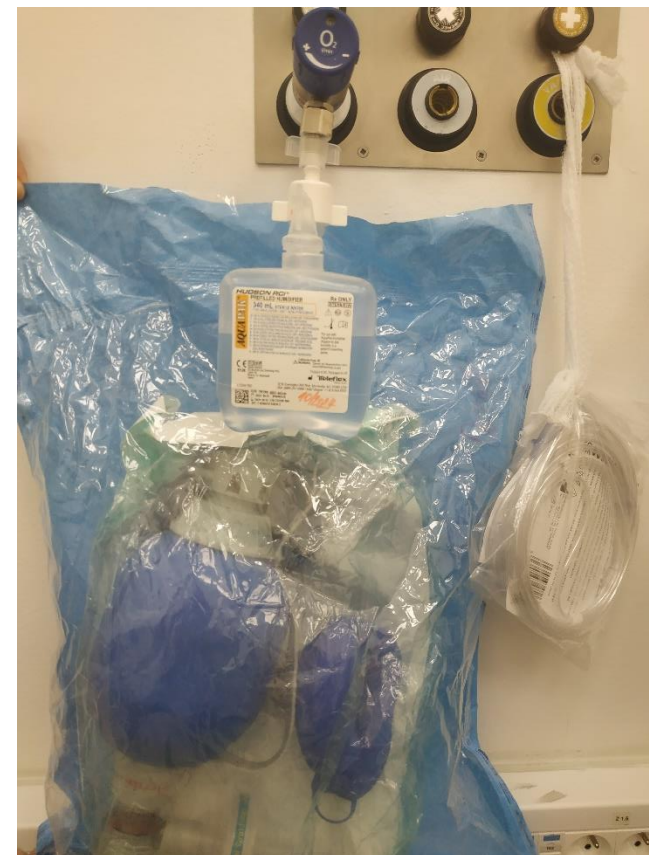
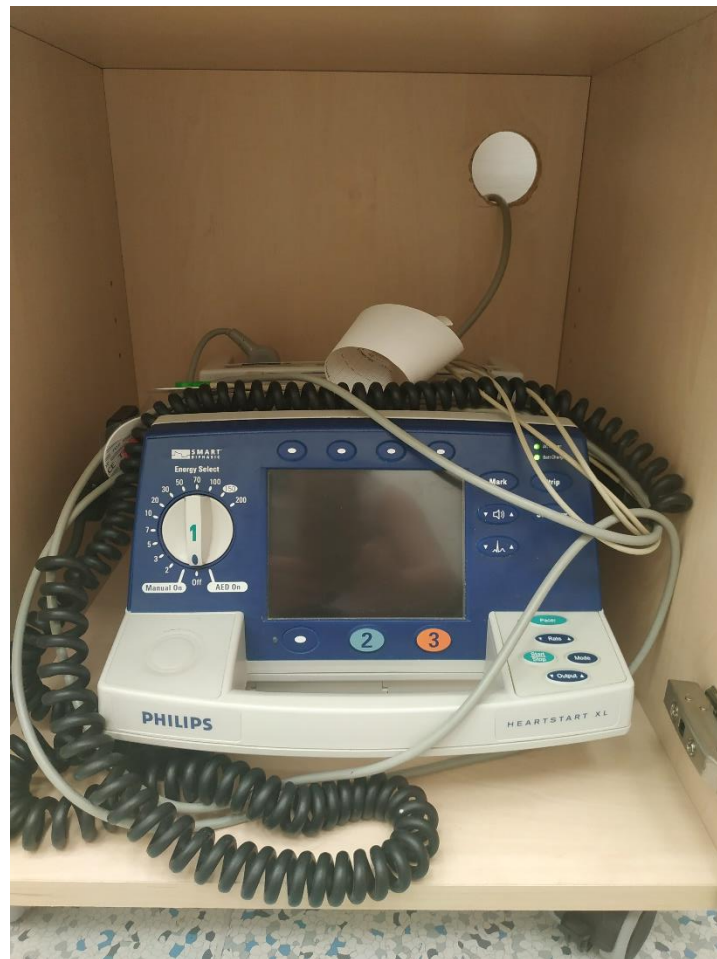

Vybavení ordinace

Vybavení ordinace

- pomůcky a léčivé přípravky pro poskytnutí první pomoci včetně kardiopulmonální resuscitace, tj. resuscitační rouška nebo ambuvak včetně masky, vzduchovody, rukavice, výbava pro stavění krvácení a prostředky k zajištění žilního vstupu; pracoviště pracovníků nelékařských zdravotnických povolání nemusí být vybaveno léčivými přípravky pro poskytnutí první pomoci a prostředky k zajištění žilního vstupu,
- sterilizátor, pokud se používají nástroje a pomůcky vyžadující sterilitu a není zajištěna služba centrální sterilizace nebo dodávka veškerého materiálu na jednorázové použití anebo pokud není dodáván veškerý materiál sterilizovaný. Pokud je používána sterilizace formaldehydem, musí být sterilizátor umístěn mimo místnost pro provádění výkonů,
- lokální vyšetřovací svítidlo,

Vybavení zákrového sálu

- umyvadlo,
- operační stůl nebo křeslo s operačním svítidlem,
- kontejnery na sterilní materiál a sterilní nástroje,
- kontejner na použitý operační materiál,
- infuzní stojan nebo jiné zařízení umožňující bezpečné zavěšení infuzních lahví a vaků,
- instrumentační stolek,
- další přístroje a nástroje podle oboru poskytované péče.

Zvláštní požadavky na vybavení podle oborů péče

- Pokud je ve zdravotnickém zařízení ambulantní péče poskytována péče ve více oborech, musí být splněny požadavky na vybavení stanovené pro každý obor poskytované péče.
- Pokud jsou na vybavení jednotlivých ordinací a dalších provozních prostor zdravotnických zařízení ambulantní péče další nebo odlišné požadavky, musí splňovat zvláštní požadavky podle oborů péče.

Zvláštní požadavky podle oborů péče

- **Gastroenterologie:** endoskopický stůl nebo polohovací lehátko, gastroskop nebo kolonoskop, zdroj studeného světla, elektrochirurgický generátor, odsávačka, základní endoskopické instrumentárium, infuzní stojan, výlevka na biologický a kontaminovaný odpad, mycí a dezinfekční přístroj, pokud není mytí a dezinfekce nástroj
- **Gynekologie a porodnictví:** gynekologický vyšetřovací stůl, kolposkop, sedačka pro lékaře, vyšetřovací světlo, pelvimetr, sonograf, přístroj pro poslouchání ozev plodu (fetální doppler), pokud není pracoviště vybaveno sonografem.

Zvláštní požadavky podle oborů péče

- **Kardiologie:** EKG přístroj, infuzní stojan, defibrilátor, pokud jsou prováděny zátěžové testy, pokud není vyšetření zajištěno na jiném pracovišti zdravotnického zařízení:
 - echokardiografický sonograf,
 - bicyklový ergometr nebo běhátko
 - a EKG přístroj s programem pro ergometrii,
 - zařízení pro 24 hodinovou monitoraci EKG,
 - zařízení pro 24 hodinovou monitoraci TK

Požadavky Krajské hygienické stanice

Vyhláška č. 306/2012 Sb. O podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a vybraných zařízení sociálních služeb

§ 1, 2 hlášení infekčních onemocnění (TBC, pohlavní choroby) a hlášení infekcí spojených se zdravotní péčí - hlášení podává poskytovatel zdravotních služeb bezodkladně orgánu ochrany veřejného zdraví příslušnému podle

místa výskytu infekčního onemocnění. Hlášení se podává podle jeho typu elektronicky v zabezpečeném formátu nebo na tiskopisech, v případě nebezpečí z prodlení se hlášení podává telefonicky.

§ 5 Zásady pro odběr a vyšetření biologického materiálu a náležitosti žádanky - odběry biologického

materiálu u poskytovatele zdravotních služeb lze provádět v místnostech nebo prostorech, určených pro manipulaci s biologickým materiálem, splňujících základní hygienické požadavky pro odběr biologického materiálu, k odběru biologického materiálu se používají sterilní zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky a jednorázové rukavice, a to vždy pouze pro jednu vyšetřovanou fyzickou osobu

Požadavky Krajské hygienické stanice

§ 10 Hygienické požadavky na úklid zdravotnických zařízení a vybraných zařízení sociálních služeb

- **(1)** Úklid všech prostor zdravotnických zařízení a vybraných zařízení sociálních služeb se provádí denně na vlhko, v případě potřeby i častěji. Tomuto způsobu úklidu musí odpovídat podle charakteru provozu podlahová krytina. Na operačních a zákrokových sálech, kde jsou prováděny výkony porušující integritu kůže nebo sliznic, se úklid provádí vždy před začátkem operačního programu a vždy po každém pacientovi.... v místnostech, kde se provádí odběr biologického materiálu, minimálně jednou denně podle provozní doby. Frekvence úklidu na ostatních pracovištích je přizpůsobena charakteru provozu a je stanovena v provozním řádu.
- **(2)** Na pracovištích lůžkové, jednodenní a ambulantní péče, na operačních a zákrokových sálech, v laboratořích a tam, kde je prováděn odběr biologického materiálu a výkony porušující integritu kůže nebo sliznic, na záchodech a v koupelnách se při úklidu používají běžné čisticí přípravky a dezinfekční přípravky s virucidním účinkem dle hodnocení rizika přenosu infekčního agens a rizika vzniku a šíření infekcí spojených se zdravotní péčí; dezinfekční přípravky se širším spektrem účinnosti se používají na pracovištích s výskytem infekčního agens vyžadujícího danou účinnost. Při úklidu ostatních prostorů lze používat běžné čisticí přípravky.

Požadavky Krajské hygienické stanice

§ 10 Hygienické požadavky na úklid zdravotnických zařízení a vybraných zařízení sociálních služeb

- **(4)** Při kontaminaci ploch biologickým materiálem se provede okamžitá dekontaminace potřísněného místa zejména překrytím buničitou vatou nebo jednorázovou utěrkou navlhčenou dezinfekčním roztokem s virucidním účinkem nebo zasypáním absorpčními granulemi s dezinfekčním účinkem. Kontaminované místo se po uplynutí expoziční doby dezinfekčního přípravku očistí obvyklým způsobem. Použitá lůžka a matrace se dezinfikují v pokoji nebo centrální úpravně lůžek dezinfekčním prostředkem s virucidním účinkem po každém propuštění pacienta nebo klienta.
- **(5)** Odpad se třídí v místě vzniku, nebezpečný odpad se ukládá do označených, oddělených, krytých, uzavíratelných, nepropustných a mechanicky odolných obalů, podle možnosti spalitelných bez nutnosti další manipulace s odpadem. Ostrý odpad se ukládá do označených obalů, které musí odpovídat požadavkům jiného právního předpisu. Nebezpečné odpady se neukládají do papírových obalů.

Požadavky Krajské hygienické stanice

Zákon č. 258/2000 Sb., O ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů

- § 15 Poskytovatel zdravotních služeb nebo poskytovatel sociálních služeb v týdenním stacionáři, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, jsou povinni činit hygienická a protiepidemická opatření k předcházení vzniku a šíření infekce spojené se zdravotní péčí. Infekcí spojenou se zdravotní péčí se rozumí nemoc nebo patologický stav vzniklý v souvislosti s přítomností původce infekce nebo jeho produktů ve spojitosti s pobytem nebo výkonem prováděnými osobou poskytující péči ve zdravotnickém zařízení, v týdenním stacionáři, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo v domově se zvláštním režimem, v příslušné inkubační době.

Požadavky Krajské hygienické stanice

(Adresát)
Krajská hygienická stanice
Středočeského kraje se sídlem v Praze

(Adresa místně příslušného pracoviště
KHS)

Žádost o schválení změny / o schválení provozního řádu

(podle § 15 odst. 2 zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)),

Údaje o žadateli – poskytovateli / budoucím poskytovateli zdravotních služeb:

(Varianta 1 – fyzická osoba podnikající)

Jméno, příjmení, příp. odlišující dodatek:

Místo podnikání: IČ:

Titul, jméno, příjmení:, datum nar.:

Adresa místa trv. pobytu:

Adresa pro doručování:

Příp. zastoupená: ... (titul, jméno, příjmení, nar., adresa trv. pobytu, zastupuje-li zástupce)

Spojení (tel., e-mail, dat. schránka):

(Varianta 2 – právnická osoba)

Název, vč. právní formy:

Sídlo:

Žadatelé se sídlem mimo území ČR (zahraniční osoby) uvedou také adresu umístění podniku nebo jeho organizační složky na území ČR:

IČ (bylo-li přiděleno):

Adresa pro doručování:

Údaje o statutárním orgánu žadatele: (titul, jméno, příjmení, funkce, datum narození, adresa trv. pobytu)

Příp. zastoupený: ... (titul, jméno, příjmení, nar., adresa trv. pobytu, zastupuje-li zástupce)

Název a adresa zřizovatele:

Žádám o schválení změny / o schválení příloženého provozního řádu ze dne..... pro:

Oknačení a adresa místa poskytování zdravotních služeb (v případě zdravotnické dopravní služby, zdravotnické záchranné služby nebo přepravy pacientů neodkladné péče podejte žádost pro jednotlivá pracoviště samostatně, v případě poskytování domácí péče uveďte místo kontaktního pracoviště):

Obor/y zdravotní péče: (dle vyhl. č. 185/2009 Sb., zákona č. 96/2004 Sb., vyhl. č. 55/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Forma/y zdravotní péče:

Druh/y zdravotní péče:

Příp. název zdravotní služby:

Den zahájení činnosti, ke které má být provozní řád schvalován:

V dne

titul, jméno, příjmení oprávněné osoby
(hůlkovým písmem)

její podpis, příp. razítko

Přílohy v originále: 2x Provozní řád místa poskytování zdravotních služeb
1x Plná moc (v případě zastupování zástupcem)

Vysvětlivky:

V případě, že poskytovatel nemá ještě přiděleno IČ, nechť je tato informace uvedena.

Údaje o adrese se uvedou v rozsahu obec, část obce, ulice č.p./č.o., PSČ, stát.

Osoby bez trvalého pobytu na území ČR uvedou místo adresy trvalého pobytu adresu bydliště mimo území ČR, příp. adresu místa hlášeného pobytu na území ČR.

Žadatelé se sídlem mimo území ČR (zahraniční osoby) uvedou adresu umístění podniku nebo jeho organizační složky na území ČR.

Pokud si poskytovatel zdravotní péče nechá schválit pro svoji činnost provozní řád a hodlá pronajmout prostory k poskytování zdravotní péče jinému subjektu, musí mít také tento jiný subjekt schválen separátně provozní řád pro svoji činnost.

Pro každé jednotlivé místo poskytování zdravotních služeb je nutné předložit územnímu pracovišti KHS ke schválení žádost s příloženým provozním řádem samostatně.

Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno

Směrnice č. 42/2016

Hygienicko-epidemiologický řád ambulancí

Centrum kardiovaskulární a transplantační chirurgie Brno

Sídlo: Pekařská 53, 656 91 Brno
Statutární zástupce/fedtel: doc. MUDr. Petr Němec, CSc., MBA
IČ: 00209775
Telefon/fax: 543182484
E-mail: cktch@cktch.cz

Vedoucí pracoviště: MUDr. Daniela Žáková

	Jméno	Pozice	Podpis		
Zpracoval	MUDr. Daniela Žáková	Vedoucí lékař	<i>[Signature]</i>		
	Simona Smutná	Staniční sestra	<i>[Signature]</i>		
Připomínkoval	Bc. Jana Jahodová	Hlavní sestra	<i>[Signature]</i>		
	Bc. Romana Coufalová	Sestra pro kontrolu infekce	<i>[Signature]</i>		
	Mgr. Ladislava Šnajdrová	Manager kvality	<i>[Signature]</i>		
	Jana Jurásková	Knihovnice/zdravotní dokumentátorka	<i>[Signature]</i>		
Schválil	Doc. MUDr. Petr Němec, CSc., MBA	Ředitel	<i>[Signature]</i>		
Účinnost	01. 06. 2016	Verze	01	Počet listů	12
Revize	31. 05. 2018	Nahrazuje předpis	Směrnice č. 08/2012	Počet příloh	02

[Signature]
KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
Jeřábkova 4, 602 00 Brno
-124-

Pekařská 53, 656 91 Brno, telefon: 543 211 528, fax: 543 211 218, IČ: 00 209 775
www.cktch.cz, e-mail: cktch@cktch.cz

VZOROVÝ PROVOZNÍ ŘÁD zdravotnického ambulantního zařízení

I. Základní údaje

1. Název pracoviště (např. ordinace praktického lékaře, interní a diabetologická ambulance)
2. Adresa zdravotnického zařízení
3. Číslo telefonu, faxu, e-mailu pracoviště
4. Adresa sídla podnikající fyzické osoby (PFO) nebo právnické osoby (PO)
5. IČ, je-li již přiděleno
6. Ordinační doba
7. Jméno vedoucího pracovníka (jméno a příjmení lékaře)

II. Obecné údaje

1. Charakteristika a zaměření pracoviště, prostorové zařazení v rámci celého objektu. Rozsah poskytované péče.
2. Vybavení místností (vybaveny nábytkem se snadno omyvatelnými povrchy), charakter stěn (omyvatelné ano, ne) a podlah (snadno čistitelné a desinfikovatelné).
3. Vedlejší provozní a pomocné místnosti (vyjmenovat a počet).
4. Hygienické vybavení pro pacienty (počet kabin WC, umývadla).
5. Dezinfekční režim (dezinfekce ploch, povrchů, nástrojů a pomůcek, materiálů, pokožky) – jakými přípravky, způsob střídání, frekvence, kdo zodpovídá, metoda dezinfekce, dvoustupňová dezinfekce, popřípadě vyšší stupeň dezinfekce (čím v jakých případech, způsob uložení pomůcek po provedeném procesu, specifikace oplachu).
6. Ošetření, dezinfekce, sterilizace a uchování jednotlivých nástrojů a pomůcek dle charakteru jejich použití (stomatologické vyšetřovací pomůcky, kořenové nástroje, odsávačky, gynekolog. zrcadla a ORL vyšetřovací nástroje).
7. Sterilizační technika, typ sterilizátoru, jeho objem, výrobní číslo, prostorové umístění, druh sterilizovaného materiálu, fyzikální parametry - teplota, tlak, doba expozice. Záznamy o sterilizaci vedeny kým a jak, kdo zodpovídá. Kontroly účinnosti sterilizačního cyklu chemickými testy, procesovými testy frekvence jejich provádění, evidence výsledků. Provádění biologických testů účinnosti sterilizace, v jakých intervalech, kdo zajišťuje. Frekvence technické kontroly sterilizačního přístroje staršího 10 let. Používaný obalový materiál, způsob uložení vysterilizovaného materiálu, dezinfekce úložných prostor. Případně uvést smluvní zařízení, které provádí sterilizaci pro ambulanci, druh sterilizovaného materiálu, zabezpečení při transportu.
8. Způsob oddělení pracovních ploch dle jejich využití (příprava injekcí, infuzí, manipulace s biologickým materiálem apod.).
9. Manipulace s prádlem (výměna pracovního oděvu – intervaly, přeprava, uložení čistého prádla. Uskladnění, frekvence a způsob odvozu použitého prádla, uvést smluvní prádelnu zajišťující praní prádla, kdo je pověřen kontrolou řádné manipulace s prádlem).
10. Úklid - způsob provádění (např. denně na vlhko, s dezinfekcí), kdo provádí (pracoviště svými silami nebo smluvně), čím se provádí (používané úklidové prostředky, dezinfekční prostředky a pomůcky, jejich diferenciace dle ošetřovacích

prostor, způsob uložení). Úklid a dezinfekce mezi jednotlivými zákroky. Četnost malování.

11. Způsob dekontaminace místa, kontaminovaného biologickým materiálem.
12. Způsob manipulace a likvidace pevných odpadů, komunálního odpadu, zvlášť uvést způsob manipulace a likvidace biologických odpadů (četnost odstraňování, co se jak odstraňuje a likviduje), likvidace použitých inj. stříkaček a jehel, způsob a místo přechodného uložení odpadu před odvozem, příp. teplota skladovacího prostoru. Uvést smluvní firmu zajišťující odvoz kontaminovaného odpadu, frekvence odvozu.
13. Způsob odstraňování tekutých odpadů.
14. Zdroj pitné vody.
15. Zásady osobní hygieny zaměstnanců při ošetřování a vyšetřování pacientů (osobní ochranné prostředky – jaké, kdy a kdo používá), způsob mytí rukou a jejich dezinfekce (kdy, kdo, čím a jak), používání jednorázových ručníků, jejich uložení, další zásady (kouření, jídlo na pracovišti apod.).
16. Zásady prevence vzniku a šíření infekcí spojených se zdravotní péčí při ošetřování, vyšetřování a léčení nemocných.
17. Zásady odběru biologického materiálu a manipulace s ním, způsob jeho ukládání a zasilání na vyšetření. Druh odebíraného materiálu, časové a prostorové vymezení, zabezpečení při transportu, kdo jej zajišťuje.
18. Postup při výskytu infekce spojené se zdravotní péčí (ISZP) – evidence ISZP, hlášení ISZP.
19. Jedná-li se o pracoviště, které zaměstnává pracovníky, podléhající povinnosti očkování proti VHB, uvést zda jsou očkováni.

III. Zvláštní údaje (podle druhu zařízení)

III a) Chirurgické, ortopedické ambulance apod.

Uvést, zda se provádí některé chirurg. zákroky (excize, incize, punkce kloubu,...), jak často. Vybavení zákrového sálku, dodržování aseptického postupu, používání sterilních pomůcek a nástrojů.

III b) Ambulance provádějící endoskopické výkony

Uvést druh používaných endoskopů, způsob jejich dekontaminace, dezinfekce (vyšší stupeň dez. nebo dvoustupňová dezinfekce), skladování, event. používání mycího zařízení. Používané dezinfekční roztoky, způsob jejich uchování, expirační doba. Evidence (zápis v deníku) používaných dezinfekčních přípravků s uvedením data přípravy pracovního roztoku, koncentrace a expozice. Evidence endoskopických výkonů (deník).

III c) Oftalmologické ambulance

Uvést způsob ošetřování očních tonometrů.

III d) Ambulance zajišťující pravidelné očkování

Uvést způsob uložení očkovacích látek, frekvence měření teplot v lednici, druh teploměru, evidence.

III e) Ostatní typy pracovišť

Uvedou se další specifika, důležitá z hlediska prevence vzniku a šíření ISZP a vyplývající ze specifického zaměření pracoviště, jeho vybavení, umístění a charakteru provozu, která nejsou uvedena v části I a II.

Nakládání s odpady

Zákon č. 541/2020 Sb., O odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 273/2021 Sb., O podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějšího předpisu.

- Veškerý odpad se na pracovišti ihned třídí, průběžně se odváží z pracoviště a ukládá nejméně jednou za 24 hodin na vyhrazených místech, odkud je v pravidelných intervalech odvážen pověřeným zaměstnancem
- nebezpečný odpad se ukládá do označených, oddělených, krytých, uzavíratelných, nepropustných a mechanicky odolných obalů, podle možnosti spalitelných bez nutnosti další manipulace s odpadem,

Nakládání s odpady

- ostrý odpad se ukládá do označených, spalitelných, pevnostěnných, nepropíchnutelných a nepropustných obalů,
- nebezpečný odpad vznikající u vyšetřovacích lůžek pacientů se z pracoviště odstraňuje průběžně,
- nebezpečný zdravotnický odpad je na obalu označen podle katalogu číslem druhu odpadu, datem a místem původu,
- odvoz a likvidace zdravotnického i komunálního odpadu je zajištěna smluvně firmou, která má povolení k nakládání s nebezpečnými odpady
- poučení pacienta o nakládání s odpady

Další legislativa

- Vyhláška MZ ČR č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce
- Metodický návod – Hygiena rukou při poskytování zdravotní péče (věstník MZd částka 5/2012)

Zdroje

- <https://www.nzip.cz/clanek/1080-druhy-a-formy-zdravotni-pece>
- <https://www.mzcr.cz/druhy-zdravotni-pece>
- <https://www.mzcr.cz/category/pravo-a-legislativa/prehled-pravnich-predpisu-v-gesci-mz/>
- <https://www.uzis.cz/index.php?pg=nzis--legislativa>
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-92>
- <https://khsstc.cz/wp-content/uploads/2014/10/Pravni-normy-ve-vztahu-k-provozu-ZZ.pdf>
- <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/36>
- [VZOROVÝ PROVOZNÍ ŘÁD \(khsova.cz\)](https://www.khsova.cz/vzorovy-provozni-rad)

Lékařská fakulta Masarykova univerzita

MUNI
MED